

they will respect the traditions of the local population of the countries they have moved to. Therefore, for a state's cultural policy to successfully foster multiculturalism, it must incorporate and prioritize cultural pluralism. **Discussion.** The current situation with the development of cultural diversity in European countries is reflected in the scientific works of both foreign and domestic scientists. In general, in the scientific environment, we have research on issues that highlight the processes of cultural transformations in the age of globalization. In general, similar problems are covered to a certain extent in the columns of scientific works of P. Alter, E. Giddens, S. Huntington, M. Ignatieff, B. Yek, U. Kymlyka, T. Nygut, K. Nielsen, M. Nussbaum, E. Smith, and others. **Conclusions.** Thus, the transformation of the cultural policy of European states in the direction of the further development of multiculturalism, which takes into account cultural equality, is possible. Under such circumstances, cultural diversity can develop to the possibility of peaceful coexistence of people as carriers of different cultures in a separate multicultural society. Effective intercultural communications can play a key role in reducing intercultural conflicts within the framework of cultural integration in European countries.

Keywords: *interculturalism, cultural diversity, cultural integration, cultural pluralism, intercultural communication, intercultural tolerance, multicultural society.*

DOI 10.18372/2412-2157.39.18472

УДК1 [075]8(045)

Н.М. Сухова

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО В КОМУНІКАТИВНІЙ ДІЇ ЛЮДИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ

National Aviation University
e-mail: n.s.nikas@nau.edu.com; ORCID ID: 0000-0002-2422-4397

Анотація. У статті розглядається трансформація соціального та індивідуального в комунікативній дії людини інформаційного суспільства. Показано тісний взаємозв'язок між індивідуальним і соціальним у людині та зміну комунікативних дій людей у конкретні історичні періоди існування людства. Наголошено на тому, що кожен тип суспільства має свою мету. Обґрунтовано, що трансформація соціального та індивідуального в комунікативних діях сучасної людини дедалі більше схильна до віртуалізації соціального та залежності людини від віртуального просторово-часового континууму. Зазначено, що більшість Інтернет-контенту та цифрових платформ має асоціальний характер. Виявлено, що в новому тисячолітті свідомість більшості людей не готова до повноцінного проживання в інформаційному суспільстві. Підґрунтям цифрового суспільства є етика відповідальності, так само як підґрунтям капіталістичного суспільства була етика протестантизму. Тому дух інформаційності ще не ствердився у новому столітті. Людство перебуває у тяжких муках розширення своєї свідомості та приходить до усвідомлення необхідності змін у своїх комунікативних діях.

Ключові слова: індивідуальне, інформаційне суспільство, інформаційні технології, кроудсорсинг, нейромережі, особистість, освіта, соціальне, штучний інтелект.

Вступ

Питання співвідношення індивідуального і соціального завжди турбувало людство впродовж усього періоду його існування. Не виключенням стало й нове тисячоліття, коли гостро постало питання про подальше існування людини у крихкому мінливому світі. Інформаційне суспільство вимагає оновлення не тільки системи управління, а й, перш за все, змін у свідомості людей. Як і попередні епохи, нова доба має свої виклики, ризики, негативні тенденції (Дротянко 2021, 19).

Серед значних проривів у науці за останні два роки особливо слід зосередити увагу на розвитку нейромереж, які кардинально змінюють життя сучасної людини. Така ситуація прямо пов'язана з потребою переосмислення місця людини в цьому світі, трансформацією її комунікативних дій. Завдяки нейромережам представники різних галузей наукового знання отримали можливість робити нові відкриття. Так, chat GPT допомагає людині обробляти великий об'єм інформації, коротко відповідати на питання про сутність або головну ідею будь-якої наукової статті чи наукового дослідження. Big Data (масив даних великого об'єму) може проаналізувати і надати людині інформацію про устрій світу, природи тощо. Наймовірної потужності нейромережі шукають нові ліки, з'ясовують механізми тяжких автоімунних та іншого роду

захворювань. Поряд із цим іде нова хвиля освітніх технологій, які засновані на моделях нейромереж та штучному інтелекті. Знову ми спостерігаємо новий аспект напруги між соціальним і індивідуальним у становленні особистості нової епохи. Якою вона стане у подальшому, чи зможе достойно відповісти на виклики прийдешньої ери?

Мета дослідження

Метою даного дослідження є виявлення особливостей трансформації соціального та індивідуального в комунікативній дії людини інформаційної епохи, яка з проекту стала реальністю. Підставою для досягнення мети буде порівняльний аналіз різноманітних поглядів представників різних галузей знання на цю проблему.

Методологія дослідження

Методологічною основою дослідження є комплекс загальнонаукових та філософських методів, які дають можливість аналізувати процеси, що відбуваються у сучасному суспільстві та визначають напрямки подальшої трансформації соціального й індивідуального в комунікативних діях людини цифрової ери. Компаративний підхід сприяє зіставленню між собою прогнозів та передчуттів дослідників щодо нових етапів вирішення напруги між індивідуальним та соціальним у людині.

Результати

За останні декілька років проживання людини в новій епосі відбуваються поступові зміни в усіх сферах її існування. Якщо брати до уваги особливості цілепокладальної діяльності людини, то метою суспільного розвитку є формування такого устрою, де кожна людина може бути щасливою. Саме щастя є тією категорією людського життя, яка забезпечує їй гармонію у відносинах із іншими представниками суспільства та природи. Але на сьогодні ми спостерігаємо намагання поділити світ за допомогою різноманітних конфліктів, військових дій тощо. Слід взяти до уваги ще й той факт, що наша планета увійшла в режим трансформації завдяки збільшенню сейсмологічної активності із середини. А із зовні відбувається закономірний вплив активних зрушень з боку інших зірок та планет. У таких умовах відбувається формування нового типу людини, яка зможе вижити в непростих умовах прийдешнього інформаційного суспільства.

Дотримуючись загальноприйнятої позиції про соціальну сутність людини, коли кожен індивід у своїй основі є суспільною істотою, а суспільство є не тільки сумою індивідів, а ще й системою суспільних зв'язків, соціальне завжди проявляється там, де дія однієї людини зіставляється з дією іншої. (Вперше ця категорія була введена до наукового обігу К. Марксом для позначення характеристики однієї із сторін суспільного життя і за своїм змістом вона відображає організацію й життєдіяльність суспільства як суб'єкта історичного процесу). За таких умов виникає закономірне питання про механізми взаємодії індивіда та суспільства, індивідуального й соціального. Впродовж життєдіяльності у людини відбувається формування її особистості як конкретно-історичної істоти. Тому внутрішній зміст кожної людини є не просто підсумком механічного привнесення в її свідомість зовнішнього, об'єктивно-суспільного, а ще й результатом глибинної внутрішньої роботи самої людини. За таких умов, незалежно від індивідуальної свідомості, суспільний зміст немов би трансформується всередину й стає знаряддям діяльності індивіда, засобом твердження як соціально значимої особистості (Володін 2009, 63). А згодом, коли індивід виходить на високий рівень суб'єктивізації, соціальні норми і цінності перетворюються на його власні принципи та переконання, як стрижень світогляду та сменсожиттєві засади.

Виникнення індивідуальності в історичному розвитку людства стало необхідною умовою подальшого прогресивного розвитку суспільства. Соціальне стало надбанням та внутрішнім змістом кожного члена суспільства. Для реалізації себе як особистості людині необхідно самоствердити себе як представника своєї епохи, своєї культури, представника своєї етнічної групи та певного суспільного класу. Знайшовши свій самобутній зміст, особистість здійснює вчинки в унікальний спосіб. А соціальні зв'язки суспільства є суттєвою умовою реалізації життєвих цілей особистості, оскільки об'єктивні матеріальні й духовні підстави здійснення своїх цілей людина знаходить тільки в суспільстві. Це ще раз доводить той факт, що

суспільство є необхідним засобом розвитку особистості, середовищем прояву її морального визнання тощо. Водночас, певний тип суспільства може бути перешкодою для моральних запитів особистості, коли важко визнавати в інших особах безумовну цінність.

У кожного типу і форми суспільства є своя мета, і це може вимагати від особистості підпорядкування, підкорення та самопожертви. Це пояснюється тим, що інші члени суспільства пов'язані між собою єдністю морального ідеалу. Між тим, з первинності і безумовності значення особистості стосовно суспільства випливає, що для особистості значення суспільства має похідний і обумовлений характер. Тому виникає проблема щодо етичної взаємодії цілей суспільства і особистості, а не просто щодо технічного підпорядкування засобів цілям.

Існування духовних і матеріальних цінностей суспільства є свідченням того, що соціальне може мати і позаособистісну форму буття. Тому категорія «соціальне» відображає й виражає специфіку буття суспільства як суб'єкта життєвого процесу загалом, а відповідно – специфіку всіх соціальних процесів і соціальних суб'єктів. Отже, напруга між внутрішнім, особистісним і зовнішнім, соціальним рівнями людського існування характеризує людське існування як таке. Людська взаємодія в світі, в широкому сенсі, окреслюється терміном «комунікація». Свого часу М. Маклюен вважав комунікацією навіть ті явища, які не містять жодного контенту. Він вважав, що «засіб передачі повідомлення сам є повідомленням» (Левінсон 1999). За прикладом М. Маклюена, електричне світло не містить жодного контенту, але його наявність дозволила людям раціонально використовувати нічний час і зробило економічну діяльність суспільства цілодобовою. У схожий спосіб і різні засоби масової інформації чинять величезний і непередбачуваний вплив на розвиток суспільства самим фактом свого існування. Однак ці ефекти часто залишалися непоміченими, оскільки у людей минулої епохи були свої запити і світоглядні установки, специфічні навички для успішного проживання.

У XIX столітті людству необхідно було зробити грамотними до 80 % людей, і це майже здійснено до 2000 року, коли людство набуло базову грамотність: уміти писати, читати, рахувати. Згодом з'явилася потреба у вузько спеціалізованих знаннях та передачі всього накопиченого знання. А сьогодні перед людиною постіндустріального, або інформаційного, суспільства виникло нове завдання. Вже для вирішення багатьох проблем людства інтелекту однієї людини не вистачає; не вистачає інструменту використання штучного інтелекту. Тому сьогодні від «жорстких» навичок (Hard skills), які можна вимірювати і яким можна людину навчити, засвоївши знання та інструкції, а якість навчання можна перевіряти за допомогою іспитів, – людство переходить до набуття Soft skills (м'які навички). До них входять: цифрова грамотність, розуміння нових інструментів вирішення завдань, компетенції в нових технологічних рішеннях, робота в команді і т. ін.

Інформаційне суспільство вимагає від людини різнопланових дій із самовдосконалення для успішного засвоєння сучасних технологій. Хоча й існуючі попередні навички більшість старших людей застосовує на 10 %. Отже, важливо бути технічно грамотною людиною в інформаційному суспільстві, бо нові виклики епохи потребують трансформації соціального та індивідуального в комунікативних діях людини цифрової доби. Про це ґрунтовно описано в дослідженнях М. Кастельса, коли він розкриває особливості взаємовідносини між мережею Інтернет і різноманітними соціальними організаціями суспільства, що призводять до нових трансформацій у взаєминах між соціальним і індивідуальним у комунікативних діях людини (Кастельс 2002).

Сьогодні є запит на «інтелектуальну систему», яка є технічною або програмною, що здатна вирішувати завдання, що традиційно вважалися творчими. Для вирішення таких завдань використовується така форма стратегічної діяльності, як «кроудсорсинг» (анґліцизм від *crowdsourcing* – натовп та *sourcing* – використання чи залучення ресурсів) – залучення до вирішення певних проблем інноваційної виробничої діяльності широкого кола людей для використання їхніх творчих здібностей, знання та досвіду по типу субпідрядної роботи на добровільних початках із використанням інформаційних технологій. При цьому оплата не практикується, або платять незначні гроші, на відміну від аутсорсинга (передачі організацією на підставі договору певних видів або функцій виробничої підприємницької діяльності іншій компанії, що працює в потрібній конкретній галузі). Тут виконана робота оплачується повністю за встановленим тарифом. Отже, першочергове завдання інформаційного суспільства – це знайти засоби для спільної праці, плідного співробітництва людей, поєднати здатності, знання, досвід, навички, унікальні ідеї. Передбачається, що саме за таких умов люди зможуть виробляти так звані «емерджентні» продукти. Терміном «емерджентність» визначають явище, коли прості елементи взаємодіють між собою і породжують щось більш складне. Тому поокремо люди не зможуть виробити такий продукт чи ідею. А для цього інформаційних технологій замало. Тут необхідне втілення соціальних технологій нового типу, відповідно – необхідна трансформація комунікативних дій щодо цього.

У XXI столітті формується нова філософія як спосіб мислення (Agill), якій відповідає сукупність підходів (Scrum, Kanban, XP, Lean) та методів управління (Menegment 3.0). Тому й вимагаються від людини нові навички (Soft skills), універсальні компетенції, які набагато важче виміряти кількісними показниками. Іноді їх називають особистими якостями, тому що вони залежать від характеру людини і набуваються особистим досвідом. Прикладом «soft skills» є такі соціальні, інтелектуальні та вольові компетенції, як комунікабельність, уміння працювати в команді, креативність, пунктуальність, врівноваженість. Отже, на нові соціальні технології покладають великі сподівання у вирішенні складних завдань щодо подальшого проживання людини в інформаційному

суспільстві та на планеті загалом. І якщо раніше в Інтернеті спільною діяльністю вважалося те, що одна людина написала текст, а інші його доповнили, то сьогодні це визначається як послідовна рекурентна індивідуальна діяльність. Спільна ж діяльність убачається в новій добі як така, коли певна кількість людей збирається для обговорення та вирішення конкретного завдання і спільними зусиллями вирішують її так, як поодиноці не змогли б цього зробити. Так виникає потреба в нових соціальних технологіях, бо індивідуальне і соціальне переходять в іншу позицію стосовно один одного. Трансформуються всі комунікативні дії людей. На жаль, і сьогодні сучасний Інтернет не може вирішити такі завдання. Цілком очевидно, що з'являться нові технологічні рішення і з'являться нові платформи, що засновані на зовсім інших принципах.

Сьогодні представники різних галузей наукового знання, що займаються проблемами дослідження Інтернету (П. Бурдье, Б. Латур, Г. Блумер, Т. Бернерс-Лі, Дж. Ло, І. Гофман та ін.), одногосно стверджують про його асоціальність: спрямування людини на несприйняття реальності, формування почуття байдужості, агресивність у спілкуванні, зниження інтелекту у користувачів соціальних мереж, коли мислення людини нагадує замкнене коло і т. д. Все це призводить до дисоціального розладу особистості, коли людина нехтує соціальними правилами та нормами моралі, свідомо порушує закони, проявляється байдужість до інших людей, відсутність «мук совісті», схильність до насильства тощо. Тому постає проблема зникнення особистості, відсутності моралі в суспільстві, відповідальності за свої рішення та дії, втрата будь-яких громадянських прав. А виправлення тупикового становища, в якому опинилося людство інформаційної доби, передбачається через виховання, освіту, медицину. Тобто через зміну свідомості людини по відношенню до самої себе та навколишнього світу.

Обговорення

Наприкінці минуло століття видатний німецький філософ Ю. Габермас у своєму творі «Теорії комунікативної дії» застерігав людей про тяжкі наслідки втрати традицій та регулятивної ролі людства (Габермас 1987). Філософ помітив зростання різних соціальних відхилень унаслідок зростання варіативності поведінки людей у суспільстві з причин критичного та вибіркового ставлення до багатовікових традицій. Ми вважаємо, що це прямо пов'язано з трансформацією моральних настанов у суспільстві. І як нами зазначалося раніше (Сухова 2023, 101), в історії людства траплялися випадки, коли під час кризи цінностей мораль втрачає очевидність і не може підтримуватися силою традицій. Закономірне зіткнення різних культурних епох, уривання часових зв'язків, призводить до втрати розуміння різниці між добром і злом. І одним із таких прикладів на сьогодні є запуск на всіх цифрових платформах соціальних мереж флешмобу «I am in XXI» («Я в XXI»). Його метою є відкалібровка та налаштування алгоритмів розпізнавання обличчя людей у різному

віці. Сюди також входять додатки типу «Як я виглядаю космонавтом» чи щось подібне. І вже окреслюються перспективи того, що чат GPT не тільки може відповідати на наші запитання, а також аналізує нашу активність, інтереси, поведінкові патерни і навіть емоції. У такий спосіб чат GPT вдосконалює свої алгоритми. І сьогодні в країнах Євросоюзу введено систему розпізнавання облич людей, за аналогом з китайською системою. Справа тільки за часом. І тоді закономірно витікає такий висновок – це не нам дали систему штучного інтелекту в користування, а штучному інтелекту дали в користування людей, щоб він навчався і відшліфовував свої алгоритми.

Схожої думки дотримується українська дослідниця Т. Пода. У проведених дослідження авторка підкреслює наявність деформуючого впливу на психіку та свідомість сучасних користувачів Інтернету. Вона відносить феномен інтернет-залежності до негативних наслідків впливу сучасних інформаційних технологій на соціальні відносини, виникнення і домінування нових форм соціальної взаємодії та перенесення реальної взаємодії у віртуальну сферу. Попри те, що Інтернет надає багато можливостей для формування віртуального способу життя людини, надає широкий вибір у сфері комунікації, створюються як нові свободи, так і нові залежності, породжують специфічні екзистенційні проблеми. (Пода 2018, 110). Тоді, на нашу думку, сучасній людині слід змінювати своє мислення, і тільки тоді можливо стає зміна негативних стереотипів у суспільстві. Отже, виникає необхідність перегляду і змін у системі виховання та освіти людини нового типу. В іншому випадку людство глибоко зануриться в техногенний шлях розвитку і увімкне механізм самознищення.

Українська дослідниця Л. Броннікова слушно зазначає, що становлення інформаційного суспільства фактично відбувається в усіх країнах, незалежно від рівня економічного та технічного розвитку. Еволюція ІКТ, їхнє широке використання призводить до інституційних змін у всіх сферах життя людини та соціуму. Відбувається зміна соціальної структури. Трансформується політика, зокрема здійснюється її віртуалізація. Комерціалізується наука, освіта, мистецтво. Комп'ютерні технології впливають на виробництво і споживання наукового знання та освітній процес (Броннікова 2023, 27). Але авторка в своєму дослідженні лише побіжно окреслює прийдешні зміни в цифровому суспільстві.

Ширше розкриває особливості початку XXI століття Ю. Харченко. Вона наголошує, що відбувається становлення нового типу соціуму, в якому змінюється співвідношення індивідуального і соціального. Дослідниця підкреслює, що «постглобальна архітектура соціуму не вибудувалася до кінці, але її обриси проглядають на цивілізаційному, культурному, політичному, економічному, а також на особистісно-психологічному та емоційному рівнях. «Постглобальність» є новим явищем, що й актуалізувало визначення місця та ролі особистості в новому стані соціуму. Визначено, що «постглобальність» має радше негативну конотацію з

огляду на те, що глобальний світ маскується в нових зразках дискурсу» (Харченко 2023, 20). Дослідниця також підкреслює той момент, що цифрова цивілізація або «smart-суспільство» – це штучно створений світ, побудований за допомогою програмування, на основі комп'ютерних технологій. Це дає змогу перемістити мільйони індивідумів у онлайн-середовище з метою повсякденного контролю персональних даних і створення універсальних систем стеження. Авторкою запропоновано концепцію симулякрного середовища «віртуум», як онтико-онтологічного середовища, яке створює людина і конструює в ньому глибинні або ерзац-сенси (Харченко 2023, 21). Вона повертає вектор свого дослідження в духовно-трансцендентальний світ. І в подальшому ми будемо спостерігати глибокі роздуми дослідниці. Не просто так і головний розробник Всесвітньої Павутини Тімоті Джон Бернерс-Лі на одному з святкувань (2020 р.) консорціуму W3C звернувся з промовою до присутніх про те, що сучасний стан Інтернету – це зовсім не те, на що сподівалися розробники. Він наголосив, що теперішньому поколінню доведеться виправляти помилки, втілюючи соціальні технології нового типу.

Висновки

Розглядаючи роль трансформації соціального та індивідуального в комунікативних діях сучасної людини, ми прийшли до висновку, що інформаційне суспільство лише починає своє становлення і на сьогодні вже відмічається згубні тенденції такого типу суспільства на людство. Зростання залежності людей від цифрових платформ є свідченням того, що соціальне дедалі більше поглинає індивідуальне через особливість інформаційного суспільства – домінування віртуальної реальності над фізичною. А це може призвести до негативних сценаріїв існування людини на планеті, оскільки більшість відсотків контенту Інтернет-комунікацій мають асоціальний характер. Тому сучасну сферу виховання та освіти людини необхідно спрямувати на розвиток критичного мислення та емоційного інтелекту, що сприятиме людині у керуванні своїми емоціями, відслідковувати свої реакції та адекватно реагувати в різних ситуаціях. На соціальному рівні для розвитку особистості необхідні нові правові норми і закони, оскільки свобода деяких людей може стати свавіллям стосовно інших. Через певний час ми побачимо, як неймовірна кількість передбачень перевіриться на практиці у фізичній реальності.

Список літератури

- 1.Castells M. The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society. Oxford University Press. 2002. URL: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199255771.001.0001>
- 2.Levinson P. Digital McLuhan: A Guide to the Information Millennium. N. Y.: Routledge, 1999. 240 p.
- 3.Habermas J. Teorien_om_den_kommunikative_handlen . Режим доступу: [https://dkwiki.dk/ OrdBog/Teorien_om_den_kommunikative_handlen](https://dkwiki.dk/OrdBog/Teorien_om_den_kommunikative_handlen)
- 4.Броннікова Л. В. Інформаційне суспільство: прогнози соціальних трансформацій і реальність. *Вісник Національного авіаційного університету*. 2023. № 1 (37). С. 25-28. (Серія: Філософія. Культурологія). DOI: <http://doi.org/10.18372/2412-2157.37.17570>

5. Володін П. В. Взаємовідносини індивідуального і суспільного в процесі становлення особистості. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2009. Вип. 39 С. 62–70.

6. Дротянко Л. Г. Цифровий вимір сучасного етапу цивілізаційного розвитку соціуму. *Вісник Національного авіаційного університету*. 2021. № 1 (33). С. 16–21. (Серія: Філософія. Культурологія). DOI: <http://doi.org/10.18372/2412-1257.33.15635>

7. Пода Т. А. Соціокультурні аспекти феномена інтернетзалежності. *Вісник Національного авіаційного університету*. 2018. № 2 (28). С. 107–111. (Серія: Філософія. Культурологія). DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.28.13384>

8. Сухова Н. М. Роль трансформації мови комунікації в освіті людини цифрової ери. *Вісник Національного авіаційного університету*. 2023. № 2 (38). С. 100–105. (Серія: Філософія. Культурологія). DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.2.18122>.

9. Харченко Ю. В. «Віртуум» як інноваційне середовище в «цифровій цивілізації» (філософсько-гносеологічний та онтологічний аспекти). *Вісник Національного авіаційного університету*. 2023. № 2 (38). С. 18–23. (Серія: Філософія. Культурологія). DOI: <http://doi.org/10.18372/2412-2157.2.18105>.

References

1. Castells, Manuel. 2002. *The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199255771.001.0001>

2. Levinson, Paul. 1999. *Digital McLuhan: A Guide to the Information Millennium*. New York: Routledge.

3. Habermas, Jurgen. 1987. *Teorien om den kommunikative handlen*. Accessed February 12, 2024. https://dkwiki.dk/OrdBog/Teorien_om_den_kommunikative_handlen

4. Bronnikova, Larysa. 2023. "Informatsiynne suspilstvo: prohnozy sotsialnykh transformatsiy i realnist." ["Information society: Forecasts of Social Transformations and Reality"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriya: Filosofiia. Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University*.

Series: Philosophy. Culturology 1(37): 16–21. <http://doi.org/10.18372/2412-2157.37.17570>.

5. Volodin, Paul. 2009. "Vzayemovidnosyny indyvidualnoho i suspilnoho v protsesi stanovlennya osobystosti" ["Individual and Social Relations in the Process of Personality formation"]. *Humanitarnyy visnyk Zaporizhskoyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi, Humanities Bulletin of Zaporizhzhche State Engineering Academy* 39: 62–70.

6. Drotianko, Liubov. 2021. "Tsyfrovyy vymir suchasnoho etapu tsyvilizovanoho rozvytku sotsiumu" ["Digital Dimension of Current Stage of Society's Civilization Development"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriya: Filosofiia. Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology* 1 (33): 16–21.

7. Poda, Tatiana. 2018. "Sotsiokulturni aspekty fenomena internetzalezhnosti" ["Socio-Cultural Aspects of the Phenomenon of Internet Addiction"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriya: Filosofiia. Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology* 2 (28): 107–111. <https://doi.org/10.18372/2412-2157.28.13384>

8. Sukhova, Nadiia. 2023. "Rol transformatsiyi movy komunikatsiyi v osviti lyudyny tsyfrovoyi ery" ["Education in the Digital Era: The Role of Language Transformation in Communication"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriya: Filosofiia. Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology* 2 (38): 100–105. <https://doi.org/10.18372/2412-2157.2.18122>

9. Kharchenko, Julia. 2023. "'Virtuum' yak innovatsiynne seredovyshche v 'tsyfrovyyi tsyvilizatsiyi' (filosofskohnoseolohichnyy ta ontolohichnyy aspekty)" ["'Virtuum' as an innovative sphere in the 'Digital Civilization' (Philosophical, Epistemological and Ontological Aspects)"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriya: Filosofiia. Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology* 2 (38): 18–23. <http://doi.org/10.18372/2412-2157.2.18105>

N. Sukhova

TRANSFORMATION OF THE SOCIAL AND INDIVIDUAL IN THE MAN'S COMMUNICATIVE ACTION IN THE 21st CENTURY

Introduction. The interconnection between individual and societal aspects remains a pivotal topic, especially with the onset of the new millennium. Recent advancements, such as chat GPT, allow for the efficient processing of large volumes of information, while Big Data gives new possibilities for analyzing the global order. These technologies prompt a reassessment of human roles and personal development amidst challenges between the individual and the social in the digital era. **The aim** of the study is to explore the transformation of the social and individual in the man's communicative action in the information era, which has evolved from a project into reality. **Research methods** are general scientific and philosophical methods that enable the analysis of processes occurring in modern society and determine the directions for further transformation of the social and individual in the communicative actions of man in the digital era. A comparative approach contrasts various experts' predictions on resolving the individual-social tension. **Research results.** In the new epoch, humanity has encountered changes in all aspects of life, highlighting the need for human adaptation to the conditions of the information society. Personality development is influenced by both external and internal factors. The development of individuality, self-identification with one's era, culture, ethnic group, and social class are key to achieving life goals in society. At the same time, modern society faces challenges of the information era, requiring new competencies such as digital literacy and creativity, and collective efforts to solve global problems. The issues of the modern Internet and asociality that humanity faces call for the development of new social technologies and approaches to education and upbringing to change human consciousness and its interaction with the surrounding world. **Discussion.** J. Habermas's warnings about the loss of tradition's regulatory role underscore a values crisis, with modern technologies changing human-AI interactions. The growth of "smart society" requires new social technologies and concepts, such as "virtuum" (J. Kharchenko). This situation calls for rethinking in education and society to prevent techno-genic self-destruction and to adapt to an evolving social structure. **Conclusions.** The information society, still emerging, shows potential harms on humanity. The increasing dependency on digital platforms highlights how social aspects increasingly absorb the individual, especially through the dominance of virtual reality over the physical. This poses risks for the future of humanity, given the predominantly asocial nature of Internet communications. Adapting education and upbringing to these conditions requires a focus on developing critical thinking and emotional intelligence, enabling people to better manage their emotions and react to various situations. On a social level, new legislative initiatives are needed to ensure harmony between individual freedoms and the common good.

Keywords: individual, information society, information technologies, crowdsourcing, neural networks, personality, education, social, artificial intelligence.